

"לפני כמאה שנה, מצא את עצמו המשורר שאול טשרניחובסקי בברלין כשהוא אחוז בספקות באשר לעתידה של ארץ ישראל ועתידו של העם היהודי. שם הוא כתב את שירו, "אומרים ישנה ארץ". שיר על תהייה, תעייה, ושאלות ללא מענה: "איה אותה ארץ [...] אולי כבר איננה?", שוב ושוב. גרסה מאוחרת ומוכרת יותר של אותו השיר, פותחת גם היא באותה השאלה. אך הפעם מציב מולה טשרניחובסקי את דמותו של רבי עקיבא שענה לאותו השואל: "אתה המבבי".

חג חנוכה הוא הזדמנות לחזור לאותה הארץ, מאה שנים מאוחר יותר.

קל מאוד להתבונן על החג הזה דרך סיפורים רחוקים על ניסים גדולים, על פכים שלא נגמרים ועל גיבורי-על היסטוריים. ואולם המציאות של חנוכה והמציאות של כולנו כאן היום, היא פשוטה הרבה יותר, והרבה יותר מוחשית.

יצחק שדה, מפקד הפלמ"ח, שתיאר את פרח "דם המכבים" הצומח מאדמת הארץ וקושר בין הנופלים להמשכיות, היטיב לנסח את דמות הלוחם במילים שנדמה כאילו נכתבו היום בעבורנו: "לא גיבורים אתם, חבריי, ולא בני-ענק, אנשים פשוטים אתם, שקועים בחיי יום-יום, עוסקים באלף עניינים, אבל אליכם עברה ירושת המבבי..."

אתה מסתובב בצה"ל ופוגש את צבא ההגנה לישראל דרך עיניהם של המשרתים בו. אנשים שעושים במו ידיהם את מה שנראה לרבים כמעשי ניסים בני זמננו. לוחמים למודי קרבות, מתגעגעים הביתה, בתוך האבק, הבוץ והשחיקה, אך הם ממשיכים לפעול. ודווקא שם, בתוך הפשטות הזו, מסתתרת הגבורה האמיתית. המכבים של ימינו הם לא אלו שמחפשים תהילה, אלא אלו שפשוט מתייצבים כשצריך. אלו שמבינים שאין מישהו אחר שיעשה את העבודה. דווקא שם ניתן למצוא גבורה של התמדה. גבורה של אורך רוח. גבורה של יום יום.

חנוכה נועד לציין דברים רבים, אך שמונת ימיו הם גם הזדמנות לזכור שהוא ניצב בליבו של מסע ארוך. של מלחמה שהחלה שלוש שנים לפני חנוכה, ונמשכה עוד קרוב לארבע שנים אחריו. למכבים עוד יהיו הפסדים וניצחונות רבים אחרי חנוכה של שנת 164 לפני הספירה. מלחמתם, על שלל גבורותיה, היא גם מלחמה של גבורת התמדה. הנרות שאנחנו מדליקים בחנוכיות בשטח או בבסיסים, הן תזכורת לכך שהאור הגדול ביותר נובע מההתמדה השקטה שלכם. מהנכונות להמשיך ולעמוד על המשמר, יום אחרי יום, לילה אחרי לילה, ללא הרף. ירושת המכבים עברה אליכם מפני שאתם נלחמים על הדבר הבסיסי ביותר, בדיוק כפי שנלחמו המכבים בשעתם - על נפשנו, על ביתנו ועל הזכות שלנו לחיות כאן. מורשת זו אינה נחלת העבר, אלא חיה ונכתבת יום-יום בזכות כל אחד ואחת מכם.

כמו קריאתו של רבי עקיבא בשירו של טשרניחובסקי - אנחנו המבבי. בני העיר ובני הכפר; אנשי מרכז וסֶפֶד; אחים ואחיות לנשק בשלל צבעים ומבטאים של קיבוץ גלויות; צבא עם שלם שהוא המכבים של היום. זוהי לא קריאה של יומרה או יוהרה. זוהי קריאה של אחריות. ההכרה בכך שזאת המשימה שלנו, ושזה עלינו - היא תחילת המענה לשאלות של טשרניחובסקי. הנה אותה ארץ. "אַרְץ - בְּהָ יִתְקַיֵּם - כָּל אֲשֶׁר אִישׁ קָוָה."

חג אורים שמח,

תא"ל סמואל בומנדיל קצין החינוך והנוער הראשי

